

**УНІВЕРСИТЕТ
ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
В ПЕРЕЯСЛАВІ**

**ВІТЧИЗНЯНА НАУКА НА ЗЛАМІ ЕПОХ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

**Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції
(21 березня 2024 року)**

№96

Переяслав – 2024

УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
В ПЕРЕЯСЛАВІ

Рада молодих учених університету

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
**«ВІТЧИЗНЯНА НАУКА НА ЗЛАМІ ЕПОХ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

21 березня 2024 року

Вип. 96

Збірник наукових праць

Переяслав – 2024

УДК 001(477)«19/20»

ББК 72(4Укр)63

В 54

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. Переяслав, 2024. Вип. 96. 94 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В. П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Воловик Л. М. – кандидат географічних наук, доцент

Євтушенко Н. М. – кандидат економічних наук, доцент

Кикоть С. М. – кандидат історичних наук (відповідальний секретар)

Носаченко В. М. – кандидат педагогічних наук, доцент

Руденко О. В. – кандидат психологічних наук, доцент

Скляренко О. Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Солопко І. О. – кандидат фізико-математичних наук, доцент

Юхименко Н. Ф. – кандидат філософських наук, доцент

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій.

©Рада молодих учених університету

©Університет Григорія Сковороди

в Переяславі

СТАН ТА ЕТАПИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Дана стаття присвячена аналізу стану та етапів управління соціальною відповідальністю вітчизняних підприємств. Управління соціальною відповідальністю стає не лише показником сучасності, але й стратегічним кроком у розвитку вітчизняних підприємств. Становлення цього процесу відбувається через кілька ключових етапів, починаючи від осмислення місії та цілей в контексті соціальної відповідальності й закінчуючи системою контролю та звітності.

Першим кроком є усвідомлення підприємством важливості соціальної відповідальності як стратегічного фактору конкурентоспроможності та сталого розвитку. Далі йде адаптація цінностей та стандартів соціальної відповідальності до конкретного контексту підприємства та його ділової моделі. Наступним етапом є імплементація цих цінностей у культуру підприємства та його стратегічних планах, що передбачає залучення ресурсів та встановлення відповідальності за їхню реалізацію. Не менш важливим є постійний моніторинг та оцінка результатів управління соціальною відповідальністю, що дозволяє не лише визначати досягнуті успіхи, але й коригувати стратегію для подальшого покращення. Такий цільовий підхід до управління соціальною відповідальністю є необхідним елементом ділової стратегії сучасного підприємства, що сприяє не лише розвитку бізнесу, але й позитивному впливу на суспільство та навколишнє середовище.

Ключові слова: підприємництво, бізнес, відповідальність, практика, економіка, реалізація, управління.

This article analyzes the status and stages of social responsibility management of domestic enterprises. Social responsibility management is becoming not only an indicator of modernity, but also a strategic step in the development of domestic enterprises. The formation of this process takes place through several key stages, starting with the understanding of the mission and goals in the context of social responsibility and ending with the control and reporting system.

The first step is for an enterprise to realize the importance of social responsibility as a strategic factor of competitiveness and sustainable development. The next step is to adapt the values and standards of social responsibility to the specific context of the company and its business model. The next step is to implement these values in the company's culture and strategic plans, which involves attracting resources and establishing responsibility for their implementation. It is equally important to continuously monitor and evaluate the results of social responsibility management, which allows not only to determine the successes achieved but also to adjust the strategy for further improvement. Such a targeted approach to social responsibility management is an essential element of a modern enterprise's business strategy, which contributes not only to business development but also to a positive impact on society and the environment.

Key words: entrepreneurship, business, responsibility, practice, economy, implementation, management.

В Україні соціальна відповідальність лише починає власне становлення. Найбільше підприємства звертають свою увагу тільки на близьке коло зацікавлених сторін – власників, державу і персонал. Більш широке коло стейкхолдерів, (місцеві громади, споживачі та постачальники) до цих пір не увійшли у систему соціальної відповідальності компаній. Завдяки дослідженням, які були проведені в Україні, було встановлено специфічну рису КСВ в Україні: бізнес-структури сприймають це поняття в якості благодійності чи спонсорства. Деякі експерти пояснюють дану специфіку стереотипністю, що притаманна для країн, які

розвиваються, і де виживання являється ключовим пріоритетом підприємницької діяльності [1].

Події після 2013 року не лише згуртували громадян, дестабілізували економіку України, але й суттєво змінили напрямки соціальних проектів переважної частини бізнесу. Одним з мотивів соціальної відповідальності бізнесменів почала бути громадянська відповідальність. Ні один із міжнародних стандартів КСВ не має пунктів про захист власної держави у період військових подій. Ні одна із стратегій КСВ України не мала пунктів щодо допомоги армії, пораненим або переселенцям. Зовнішні обставини внесли корективи в спрямуванні благодійних коштів великого бізнесу, а у випадку малого та середнього бізнесу стали мотивом, що спонукав велику кількість компаній вперше приєднатись до корисних дій для суспільства.

Вітчизняний бізнес бере активну участь у волонтерських рухах, поєднавши власні дії із волонтерськими організаціями [2]. Фундаментальна проблема – недостатній рівень прозорості та якості інформації щодо інтегрованої корпоративної звітності компаній. Виходячи з того, що головною функцією звітності компанії є надання прозорої достовірної інформації для прийняття рішень, у зв'язку зі змінами у світі від звітності очікується цілісне представлення з приводу діяльності компанії її стратегії, ризиків та стійкості бізнесу. У розвинених країнах світу підготовка звіту про сталий розвиток стала вже законодавчо затвердженою нормою, тому інформування громадськості про екологічні, економічні та соціальні досягнення ділових кіл ще не стало загальноприйнятою практикою [3]. Таким чином, кризові явища та конфлікт на Донбасі став одним із найбільш потужних факторів до розвитку КСВ українських підприємств. Проте після закінчення конфлікту перед компаніями постане питання про перехід на мирні рейки й переорієнтування власних соціальних бюджетів на мирні цілі, а тому гіпотетично є перспектива до продовження відчутних ривків у становленні КСВ в цілому. Для ефективної роботи та розвитку сучасної компанії недостатньо привернути увагу лише до її продукції.

Громадськість очікує від організації не тільки високих економічних результатів, але і значних досягнень з точки зору соціальних цілей. Формування довіри споживачі, постачальників та інших зацікавлених сторін до компанії можливо лише за умови належного управління соціально орієнтованою поведінкою компанії. Водночас слід зазначити, що більшість існуючих досліджень щодо принципів, меж та сфер соціальної відповідальності стверджують, що компанія, яка займається спонсорством, меценатством та приділяє увагу охороні навколишнього середовища, є зразком соціальної відповідальності. При цьому зовсім не наголошується на необхідності толерантного ставлення до власного персоналу, персоналу партнерських організацій та не звертає уваги на проблеми професійного управління соціальною поведінкою компанії.

На відміну від розповсюдженої хибної думки про те, що соціальна відповідальність бізнесу (СВБ) – це спонсорство, благодійництво, провідні міжнародні організації визначають СВБ як стратегічний підхід до управління. Тобто СВБ – не рекламна, маркетингова чи PR діяльність вона охоплює і визначає те, як фірма буде відносини з працівниками насамперед з партнерами, як і куди інвестує кошти. Наприклад, за визначенням Зеленої книги ЄС, це «інтеграція соціальних і екологічних аспектів у повсякденну комерційну діяльність підприємств і їхня взаємодія з зацікавленими сторонами на добровільній основі». Соціальна спрямованість може бути визначена через характеристики об'єктів, суб'єктів та діяльності з соціального забезпечення. Характеристиками діяльності суб'єктів соціального забезпечення можуть бути (рис. 1).

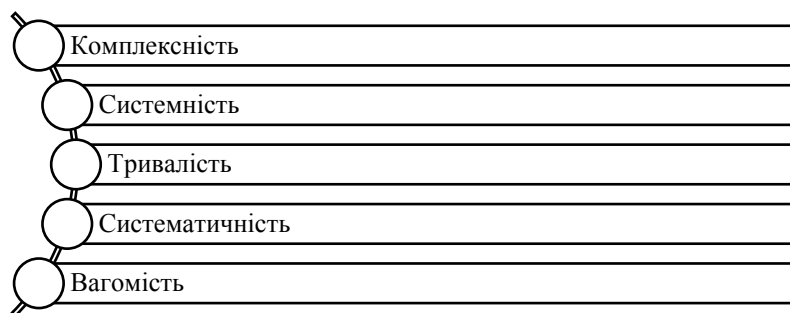

Рис. 1. Характеристиками діяльності суб'єктів соціального забезпечення

В Україні ж, соціальна відповідальність не повністю розуміється компаніями, що відображається в невірному тлумаченні основних принципів та засад соціальної відповідальності; непрофесійному підході до планування, встановлення мети та засобів реалізації заходів та проектів соціальної спрямованості (наприклад, за всі питання, з нею пов'язані в деяких компаніях відповідає PR менеджер, причому далеко не стратегічного рівня повноважень) неадекватній поведінці компанії (в особі її керівництва) з точки зору її соціального призначення. Сучасні процеси глобалізації та інтеграції впливають на умови роботи вітчизняних компаній і визначають необхідність нових заходів щодо управління ними.

Сьогодні зарубіжні та вітчизняні вчені приділяють багато уваги вивченню корпоративної соціальної відповідальності. У контексті цього питання вивчаються варіанти не лише підвищення рентабельності компанії, але й задоволення потреб працівників, зацікавлених сторін, споживачів та держави. На основі вивчення різних наукових поглядів на етапи та зміст впровадження соціальної відповідальності на підприємстві [4-5] вважається, що методи поступового формування соціальної відповідальності потрібно застосовувати з урахуванням особливостей вітчизняних компаній. Рекомендується представляти процес впровадження соціальної відповідальності в діяльність компанії щодо європейської інтеграції шляхом таких послідовних етапів (рис. 2).

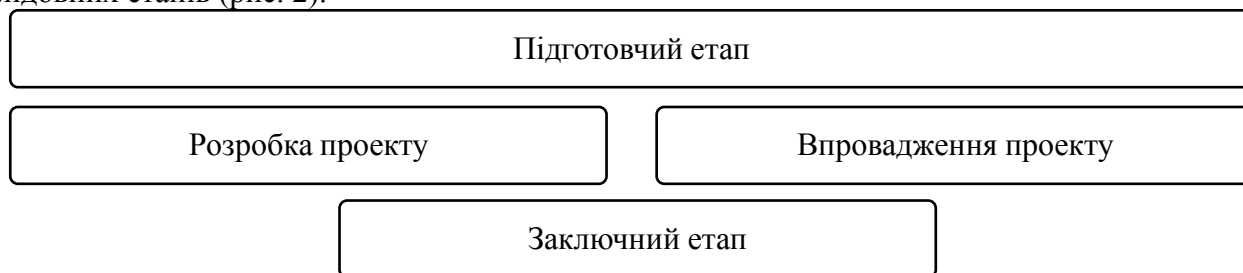

Рис. 2. Послідовні етапи

Дотримання визначеної послідовності етапів, сприятиме європейській інтеграції підприємств. На підготовчому етапі приймається рішення про запровадження соціальної відповідальності, спричиненої внутрішніми та зовнішніми факторами, що впливають на діяльність компанії. Також на цьому етапі визначаються цілі, яких слід досягти при реалізації запропонованих заходів, і узгоджуються зі стратегічними цілями компанії. На цьому етапі передбачається забезпечити технічну (придбання або розробка відповідного програмного забезпечення), інформаційну (надання звітної інформації усіма підрозділами в певний період і з певною періодичністю) та документальну (розробка форм звітності) підтримку цього процесу.

Наступним етапом, є етап розвитку проекту з реалізації соціальної відповідальності в компанії. Проводиться аналіз діяльності компанії, визначаються заходи, які необхідно запровадити, порядок та послідовність. На цьому етапі ми вважаємо необхідним розробити комплексну систему показників ефективності соціальної відповідальності на підприємстві. На етапі реалізації проекту, запропоновані заходи впроваджуються на підприємстві. На заключному етапі виконується аналіз виконання поставлених завдань. Також були визначені

фактори, що впливають на відхилення від проекту. Існує оцінка ефективності запропонованого проекту, а також визначення ступеня досягнення цілей компанії.

Отже, управління соціальною відповідальністю є не лише важливим аспектом сучасного підприємництва, але й ключовим фактором у забезпеченні сталого розвитку та сприянні позитивному впливу на суспільство. Аналіз стану та етапів управління соціальною відповідальністю вітчизняних підприємств показує, що цей процес проходить крізь ряд етапів, починаючи з осмислення стратегічного значення соціальної відповідальності і закінчуючи систематичним моніторингом та оцінкою результатів. Розуміння та впровадження цих етапів сприяє не лише підвищенню конкурентоспроможності підприємства, але й покращенню його взаємодії зі співробітниками, споживачами та суспільством в цілому. Цей процес вимагає систематичної роботи та постійного вдосконалення, проте його результати можуть мати значний позитивний вплив на розвиток бізнесу та суспільства в цілому.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Охріменко О.О. Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. Київ: Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». URL: [file:///C:/Users/Lenovo/Desktop/%D0%1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Lenovo/Desktop/%D0%1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%20(1).pdf)
2. Звіт зі сталого розвитку. Київ: Студія корпоративних комунікацій. URL: file:///C:/Users/Lenovo/Desktop/Sustainability%20report%20FINAL_ukr.pdf
3. Платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus (2020) Курс «Соціальне підприємництво». Київ: Платформа масових відкритих онлайнкурсів Prometheus. URL: <https://prometheus.org.ua/>
4. Бондаренко О.В. Методичні рекомендації з вивчення змістовних модулів з курсу «Соціальна відповідальність». Запоріжжя: ЗНТУ. URL: http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/657/1/Methodical%20recommendations_Social_responsibility.pdf
5. Павлюк Т.І., Гавлюк Є.І. Соціальна відповідальність як складова стратегії бізнесу на підприємствах України URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/8.pdf>

УДК 331.556

**Тетяна Кривенька
(Вінниця)**

ІНКЛЮЗИВНИЙ РИНОК ПРАЦІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Сучасне суспільство ставить перед собою завдання створення інклюзивного середовища, де кожна особа, незалежно від своїх індивідуальних особливостей, має рівні можливості для розвитку і самореалізації. Однією з ключових сфер, де ця ідея стає особливо актуальною, є ринок праці. Забезпечення доступу до працевлаштування для людей з обмеженими можливостями є не лише питанням справедливості та гуманності, але й важливим чинником для сталого економічного розвитку суспільства.

Проте, незважаючи на позитивні зміни в ставленні до інвалідів та інших груп з обмеженими можливостями, інклюзивний ринок праці продовжує стикатися з різноманітними перешкодами, які ускладнюють їхнє працевлаштування та кар'єрний розвиток. У статті визначено проблеми та перспективи на інклюзивному ринку праці для людей з обмеженими можливостями. Проаналізовано тенденції, ініціативи та стратегії, спрямовані на розвиток інклюзивного робочого середовища для осіб з особливими потребами.

Ключові слова: *інклюзивність, ринок праці, обмежені можливості, перешкоди, рівний доступ.*

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА

<i>Оксана Затайдух</i> МОНІТОРИНГ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	3
<i>Тетяна Кривенька, Тетяна Павлюк</i> СТАН ТА ЕТАПИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	6
<i>Тетяна Кривенька</i> ІНКЛЮЗИВНИЙ РИНОК ПРАЦІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	9
<i>Андрій Майко</i> ЗАОЩАДЖЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ТА ЇХ НЕОБХІДНІСТЬ ДЛЯ ФІНАНСУВАННЯ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ	13

СОЦІОЛОГІЯ

<i>Яна Літвін</i> СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	16
--	----

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

<i>Віктор Кулик</i> ГОЛОКОСТ У МІСТІ ОСТЕР	19
<i>Вадим Позняк</i> ОСОБЛИВОСТІ СУБКУЛЬТУРИ УЛЬТРАС В ЄВРОПІ	22
<i>Людмила Сіренко</i> ТРАКТУВАННЯ ДОСЛІДНИКАМИ ТЕРМІНІВ «ВИШИВКА» ТА «УКРАЇНСЬКА ВИШИТА СОРОЧКА» («ВИШИВАНКА»)	25

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

<i>Марина Чубата</i> КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ (ЗУНР): ВІДОМЕ, МАЛОВІДОМЕ, ДИСКУСІЙНЕ	29
---	----

МИСТЕЦТВО

<i>Марта Смірнова, Руслана Хиневич</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СТВОРЕННІ ІЛЮСТРАЦІЙ	33
--	----

ПЕДАГОГІКА

<i>Наталія Василенко</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ	37
<i>Олена Салфетнікова</i> ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	40
<i>Анастасія Сучок</i> ВАЖЛИВІСТЬ РОЗВИТКУ ТЕХНІКИ ЧИТАННЯ ШКОЛЯРІВ	44

ПСИХОЛОГІЯ

<i>Леся Василенко, Катерина Медулич</i> КРЕАТИВНІСТЬ ЯК ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВА ЯКІСТЬ КЕРІВНИКА	47
<i>Ірина Козубенко</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ	49

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

<i>Кирило Алексеєнко, Світлана Антоненко</i> УПРАВЛІННЯ ІНТЕРФЕЙСОМ: ПОРІВНЯННЯ І ВІДМІННОСТІ МІЖ SWIFTUI ТА UIKIT ДЛЯ РОЗРОБНИКІВ IOS	53
--	----

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. Переяслав, 2024. Вип. 96. 94 с.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань, достовірність матеріалів несуть автори публікацій. Передрук і відтворення опублікованих у збірнику матеріалів будь-яким способом дозволяється тільки при посиланні на «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку».

Матеріали науково-практичної інтернет-конференції розміщені на сайті:
<http://confscience.webnode.com.ua>

Укладачі: С. М. Кикоть, І. В. Гайдаєнко
Верстка та дизайн: І. В. Гайдаєнко

Адреса оргкомітету та редколегії:
08401, вул. Сухомлинського, 30 (к. 100),
м. Переяслав,
Київська обл., Україна
тел. 0930569496,
сайт: confscience.webnode.com.ua

